

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

3 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 1707

08-10-2021 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ മുഖാന്തരമുള്ള പദ്ധതികൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ ഡി കെ മുരളി		Dr. R. Bindu (ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ-സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ മുഖേന ഈ സർക്കാർ നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രധാന പദ്ധതികൾ എന്തൊക്കെയാണ് വിശദീകരിക്കാമോ;	(എ)	(എ) സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ മുഖേന ഈ സർക്കാർ നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രധാന പദ്ധതികൾ അനുബന്ധം I ആയി ചേർക്കുന്നു.
(ബി)	മുൻസർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ വഴി നടപ്പാക്കിയ ഏതെങ്കിലും പദ്ധതി ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ടോ; വെളിപ്പെടുത്തുമോ;	(ബി)	(ബി) മുൻ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാമിഷൻ വഴി നടപ്പാക്കിയ പദ്ധതികളൊന്നും തന്നെ ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ല.
(സി)	സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ വഴി നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പുതിയ പദ്ധതികൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ?	(സി)	(സി) സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ വഴി നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പുതിയ പദ്ധതികൾ അനുബന്ധം II ആയി ചേർക്കുന്നു.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

അനുബന്ധം - I

1. ക്യാൻസർ സുരക്ഷാ പദ്ധതി: 18 വയസ്സുവരെയുള്ള ക്യാൻസർ രോഗികളായ കുട്ടികളുടെ ജീവൻ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് പൂർണ്ണമായും സൗജന്യ ചികിത്സ അനുവദിച്ചു നടപ്പാക്കി വരുന്ന പദ്ധതിയാണ് ക്യാൻസർ സുരക്ഷാ പദ്ധതി സംസ്ഥാനത്തെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 14 ആശുപത്രികൾ മുഖേന നടപ്പാക്കി വരുന്നു.
2. താലോലം പദ്ധതി: ജന്മനായുള്ള ഹൃദയ വൈകല്യങ്ങളാലും ജനിതക രോഗങ്ങളാലും മറ്റ് ഗുരുതര രോഗങ്ങളാലും കഷ്ടപ്പെടുന്ന 18 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികൾക്ക് പൂർണ്ണമായും സൗജന്യ ചികിത്സ അനുവദിക്കുന്ന താലോലം പദ്ധതി സംസ്ഥാനത്തെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 17 ആശുപത്രികൾ മുഖേന നടപ്പാക്കി വരുന്നു.
3. ആശ്വാസകിരണം പദ്ധതി : ഒരു മുഴുവൻ സമയ പരിചരകന്റെ സേവനം ആവശ്യമാംവിധം കിടപ്പിലായ രോഗികളെയും മാനസിക ശാരീരിക വെല്ലുവിളി നേരിടുന്നവരെയും ഗുരുതര രോഗങ്ങളുള്ളവരെയും പരിചരിക്കുന്നവർക്ക് പ്രതിമാസ ധനസഹായം അനുവദിക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് ആശ്വാസകിരണം പദ്ധതി. ടി പദ്ധതി പ്രകാരം പ്രതിമാസം 6000/- രൂപ ധനസഹായം അനുവദിച്ചു വരുന്നു. നിലവിൽ 95152 പേർ പദ്ധതി ഗുണഭോക്താക്കൾ ആണ്.
4. സ്റ്റേഹസ്റ്റർശം പദ്ധതി : 2010-11 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലാണ് പദ്ധതി ആരംഭിച്ചത്. ചുഷണത്തിന് വിധേയരായി അവിവാഹിത അവസ്ഥയിൽ അമ്മമാരാകുന്നവർ കുടുംബങ്ങളിൽ നിന്നും സമൂഹത്തിൽ നിന്നും ഒറ്റപ്പെട്ട് ജീവിക്കേണ്ടി വരുന്നു. ഇത്തരക്കാർക്ക് ദൈനംദിന ജീവിതത്തിന് ആവശ്യമായ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകി ഇവരെ പുനരധിവാസിപ്പിക്കുക എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടെ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പാക്കിവരുന്ന പദ്ധതിയാണ് സ്റ്റേഹസ്റ്റർശം. ടി പദ്ധതി പ്രകാരം പ്രതിമാസം 2000/- രൂപ ധനസഹായം അനുവദിച്ചു വരുന്നു.
5. എൻഡോസൾഫാൻ ദുരിതബാധിതർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതികൾ : 2010

ഡിസംബറിൽ ആരംഭിച്ച പദ്ധതിയാണിത്. എൻഡോസ്മെന്റ് റൂരിത ബാധിതരിൽ ദീർഘകാല ചികിത്സ ആവശ്യമുള്ളവരും, രോഗാവസ്ഥയിലുള്ളവരും, തൊഴിലെടുക്കാനാകാതെ വീട്ടിൽ കഴിയുന്നവരിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് വികലാംഗപെൻഷൻ വാങ്ങുന്നവർക്കും 1700/- രൂപ നിരക്കിലും പെൻഷൻ ലഭിക്കാത്തവർക്ക് 2200/- രൂപ നിരക്കിലും പ്രതിമാസ ധനസഹായം നൽകി വരുന്നു. എൻഡോസ്മെന്റ് റൂരിത ബാധിത കുടുംബങ്ങളിലെ 12-ാം ക്ലാസ്സുവരെ പഠിക്കുന്ന കുട്ടികൾക്ക് പഠനോപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനും മറ്റ് ചെലവുകൾക്കുമായി 12-ാം ക്ലാസ്സുവരെ പഠിക്കുന്ന കുട്ടികൾക്ക് 2000, 3000, 4000 എന്നീ നിരക്കിലുള്ള ഒറ്റത്തവണ വിദ്യാഭ്യാസ ധനസഹായം നൽകി വരുന്നു. എൻഡോസ്മെന്റ് റൂരിത ബാധിതരിൽ പൂർണ്ണമായും കിടപ്പിലായവരെ പരിചരിക്കുന്നവർക്ക് പ്രതിമാസം 700/- രൂപ ധനസഹായം അനുവദിക്കുന്ന സ്പെഷ്യൽ ആശ്വാസകിരണം പദ്ധതി നടപ്പാക്കി വരുന്നു.

6. വയോമിത്രം പദ്ധതി : നഗരസഭകളുമായി ചേർന്നു കൊണ്ട് 65 വയസ്സിന് മുകളിൽ പ്രായമുള്ള മുതിർന്ന പൗരന്മാർക്ക് മൊബൈൽ ക്ലിനിക്കിലൂടെ സൗജന്യ ചികിത്സ , സൗജന്യ മരുന്ന്, കാൺസിലിംഗ് എന്നിവ നൽകി ആരോഗ്യ സുരക്ഷ ഉറപ്പ് വരുത്തുന്ന പദ്ധതിയാണ് വയോമിത്രം പദ്ധതി. ടി പദ്ധതി നിലവിൽ 89 മുനിസിപ്പാലിറ്റി, 6 കോർപ്പറേഷൻ, 5 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളിലും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. 2019-20 വർഷത്തിൽ വയോമിത്രം പദ്ധതി ബ്ലോക്ക് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആരംഭിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. നിലവിൽ 5 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളിലും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

7. ശ്രുതിതരംഗം പദ്ധതി : 5 വയസ്സുവരെ പ്രായമുള്ള കുട്ടികളിൽ നിന്നും ശ്രവണവൈകല്യമുള്ള കുട്ടികളെ വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ കണ്ടെത്തി കോക്ലിയാർ ഇംപ്ലാന്റേഷൻ സർജറി നടത്തി ആഡിറ്ററി വെർബൽ ഹബിലിറ്റേഷനിലൂടെ വൈകല്യം മാറ്റിയെടുക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് ശ്രുതിതരംഗം . സർക്കാർ/സ്വകാര്യ ആശുപത്രികളിലൂടെ ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ സ.ഉ (എം.എസ്)നം.640/17/സാനീവ തീയതി: 28/09/17 ഉത്തരവ് പ്രകാരം ശ്രുതിതരംഗം പദ്ധതി ആരംഭിക്കുന്നതിന് മുൻപ് രക്ഷിതാക്കളുടെ സ്വന്തം ചിലവിൽ കോക്ലിയാർ ഇംപ്ലാന്റേഷൻ സർജറി നടത്തിയ 25 വയസ്സു വരെയുള്ളവർക്ക് സ്പീച്ച് പ്രോസസർ അപഗ്രേഡ് ചെയ്ത് എക്സ്റ്റൻഡഡ് വാറൻറി നൽകുന്നതിനുള്ള ധനി പദ്ധതി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ സ.ഉ (ആർ.ടി) നം. 79/2020/സാ.നീ.വ തീയതി 14.02.2020 പ്രകാരം കോക്ലിയാർ ഇംപ്ലാന്റേഷൻ ശസ്ത്രക്രിയ കഴിഞ്ഞ കുട്ടികളുടെ അനുബന്ധ ഉപകരണങ്ങളുടെ മെയിൻറനൻസ് നടത്തി നൽകുന്നതിനായി മാനദണ്ഡങ്ങൾ അംഗീകരിച്ച് സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

8. വൈകല്യ നിർണ്ണയ മെഡിക്കൽ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ ക്യാമ്പിലൂടെ വികലാംഗർക്ക് മെഡിക്കൽ സർട്ടിഫിക്കറ്റും തിരിച്ചറിയൽ കാർഡും തൽസമയം വിതരണം ചെയ്യുന്ന പദ്ധതി : സംസ്ഥാനത്തെ വൈകല്യം ബാധിച്ച മുഴുവൻ പേരെയും കണ്ടെത്തി ഇത്തരം വ്യക്തികൾക്ക് കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കാവുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാനരേഖയായ മെഡിക്കൽ ബോർഡ് സർട്ടിഫിക്കറ്റും തിരിച്ചറിയൽ കാർഡും നൽകുന്ന പദ്ധതിയാണിത്. 2009 മുതൽ 2012 വരെ പഞ്ചായത്ത് തല ക്യാമ്പുകളാണ് സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നത്. പിന്നീട് ബ്ലോക്ക്തലത്തിൽ ക്യാമ്പുകൾ നടത്തി. കൂടാതെ ദേശീയ തലത്തിൽ വൈകല്യമുള്ള വ്യക്തികളുടെ സ്ഥിതി വിവര കണക്കുകൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും, ഇവർക്ക് ദേശീയ തലത്തിൽ ഏകീകൃത രൂപത്തിലുള്ള തിരിച്ചറിയൽ കാർഡുകൾ (UDID - Unique ID for Persons with Disabilities) നൽകുന്നതിനുമുള്ള ഒരു പദ്ധതിക്ക് കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ Ministry of Social Justice & Empowerment ലെ Department of Empowerment of Persons with Disabilities രൂപം നൽകിയിട്ടുണ്ട് ഇതിനാവശ്യമായ Software ഉം ദേശീയ തലത്തിൽ തന്നെ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

9. **സ്റ്റേഹപ്പർവ്വം പദ്ധതി** : മാതാവോ, പിതാവോ അല്ലെങ്കിൽ ഇരുവരും മരണപ്പെട്ട സാമ്പത്തികമായി പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്ന കുട്ടികൾക്ക് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ധനസഹായം നൽകുന്ന പദ്ധതിയാണിത്. ഇത്തരം കുട്ടികൾ അനാഥാലയങ്ങളിൽ എത്തിപ്പെടാതെ സ്വദേശങ്ങളിലോ ബന്ധുഗൃഹങ്ങളിലോ താമസിച്ച് അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിൽ വളർന്ന് വിദ്യാഭ്യാസം നേടുകയെന്നതാണ് പദ്ധതിയുടെ ഉദ്ദേശ്യം. മുതാപിതാക്കൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ള എച്ച്.ഐ.വി/എയ്ഡ്സ് ബാധിതരായ കുട്ടികളെയും ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് 70000-ത്തോളം കുട്ടികൾക്ക് ഈ പദ്ധതിയുടെ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. സ്റ്റേഹപ്പർവ്വം പദ്ധതിയിലെ കൗമാരക്കാരായ കുട്ടികൾക്ക് 14 ജില്ലകളിലും 100 കുട്ടികളെ ഉൾപ്പെടുത്തി രണ്ടു ദിവസത്തെ ജീവിതനൈപുണ്യ പരിശീലന പരിപാടിയും ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈ സർക്കാർ അധികാരത്തിൽ വന്നതിനു ശേഷം സർക്കാർ ഉത്തരവ് നം. സ.ഉ(കൈ)02/2018/സാനീവ തീയതി:03/02/2018 പ്രകാരം സർക്കാർ മേഖലയിലെ ഐ.ടി.ഐ/പോളിടെക്നിക്കുകളിൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളെ കൂടി നിലവിലെ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി സ്റ്റേഹപ്പർവ്വം പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പ്രതിമാസം 750/- രൂപ നിരക്കിൽ അനുവദിച്ചു ഉത്തരവായിട്ടുണ്ട്.

10. **വീ-കെയർ** : കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ ഏറ്റെടുക്കുന്ന ക്ഷേമപരിപാടികൾക്കും വ്യക്തിഗത ആനുകൂല്യ പദ്ധതികൾക്കും ഫണ്ട് സ്വരൂപീകാരനുള്ള ഒരു ധനാഗമ മാർഗ്ഗമായിട്ടാണ് ഈ പദ്ധതി രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. ആരോഗ്യ, സാമൂഹ്യമാനസിക പരിചരണം ലഭിക്കാൻ നിർവ്വാഹമില്ലാത്തതോ അതിന് തീരെ നിവർത്തിയില്ലാത്തതോ ആയ കേരളത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ വിവിധങ്ങളായ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ തക്കവിധത്തിൽ അടിസ്ഥാന ഫണ്ട് കണ്ടെത്താനുള്ള ഒരു ഉദ്യമമാണ് ഈ പദ്ധതി. ഇപ്രകാരം സമാഹരിക്കുന്ന തുക സമൂഹത്തിൽ പൂർണ്ണവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ജന വിഭാഗങ്ങളുടെ ചികിത്സ, സാമ്പത്തിക സഹായം, ജീവനോപാധി കണ്ടെത്തുവാനുള്ള സഹായം, പഠന സഹായം തുടങ്ങിയവയ്ക്കായി വിനിയോഗിക്കുന്നു.

വീകെയർ പദ്ധതി പ്രകാരം സ്വരൂപിക്കുന്ന ഫണ്ട് വിനിയോഗിച്ച് അർഹരായ രോഗികൾക്ക് കിഡ്നി/ലിവർ ട്രാൻസ്പ്ലാന്റേഷൻ, ബോൺമാരോ ട്രാൻസ്പ്ലാന്റേഷൻ, ബ്രെയിൻ സ്റ്റീമുലേഷൻ സർജറി, കാർഡിയാക് സർജറി, ഇടുപ്പ് എല്ല്/മുട്ട് മാറ്റിവയ്ക്കൽ സർജറി, ഹോർമോൺ തെറാപ്പി കൂടാതെ സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം നൽകി വരുന്നു.

11. **സമാശ്വാസം** : വൃക്ക തകരാർ സംഭവിച്ച് സ്ഥിരമായി ഡയാലിസിസിൽ ഏർപ്പെടുന്നവർ, വൃക്ക, കരൾ മാറ്റിവയ്ക്കൽ സർജറിയ്ക്ക് വിധേയരായവർ, ഹീമോഫീലിയ രോഗികൾ, സിക്കിൾ സെൽ അനീമിയ രോഗികൾ എന്നിവർക്ക് പ്രതിമാസ ധനസഹായം അനുവദിക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് സമാശ്വാസം പദ്ധതി. ഡയാലിസിസിന് വിധേയരാകുന്ന ബി.പി.എൽ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്ന രോഗികൾക്ക് പ്രതിമാസം 1100/- രൂപയും വൃക്ക, കരൾ മാറ്റിവയ്ക്കൽ ശസ്ത്രക്രിയയ്ക്ക് വിധേയരായ കുടുംബ വാർഷിക വരുമാനം 1 ലക്ഷം രൂപ വരെയുള്ളവർക്ക് പ്രതിമാസം 1000/- രൂപയും ഹീമോഫീലിയ രോഗികൾക്ക് വരുമാന പരിധിയില്ലാതെ 1000/- രൂപയും നോൺട്രൈബൽ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട അരിവാൾ രോഗം ബാധിച്ച രോഗികൾക്ക് പ്രതിമാസം 2000/- രൂപയും നൽകി വരുന്നു.

12. ജവനൈൽ ഡയബറ്റീസ് ബാധിച്ച കുട്ടികൾക്കുള്ള സമഗ്ര പദ്ധതി (മിറായി).

കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ നടപ്പിലാക്കുന്ന പുതിയ പദ്ധതിയാണ് മിറായി. ടി പദ്ധതി ജവനൈൽ പ്രമേഹരോഗം (ടെപ്പ് 1) ബാധിച്ച കുട്ടികൾക്കും കൗമാരക്കാർക്കും സമഗ്ര പരിരക്ഷ നൽകാനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. പ്രധാനമായും 5 മുതൽ 15 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികളെയാണ് ടി രോഗം ബാധിക്കുന്നത്. രോഗത്തിന്റെ എല്ലാ സങ്കീർണ്ണതകളോടും കൂടി രോഗബാധിതർക്ക് ജീവിക്കേണ്ട അവസ്ഥയോടൊപ്പം മുതിർന്നവരിൽ കാണുന്ന ടെപ്പ് 2 ഡയബറ്റീസിന്റെ ചികിത്സയുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ഇത് കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണവും വ്യത്യസ്തവുമാണ്. ടി പദ്ധതിയിലൂടെ

കുട്ടികൾക്ക് ഗ്ലൈക്കോ മീറ്ററും ഇൻസുലിൻ പമ്പും നൽകി ആധുനിക രീതിയിലുള്ള പ്രമേഹ ചികിത്സ സൗജന്യമായി ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു. ടി പദ്ധതിയിൽ continuous glucose monitoring, insulin pen/pump എന്നിവ നൽകുകയും കൗൺസിലിംഗും മാതാപിതാക്കൾക്ക് പരിശീനലവും മറ്റ് സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ 6 ഘടകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു ബൃഹത് പദ്ധതിയാണിത്. ടി പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ആദ്യഘട്ടത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ, കോഴിക്കോട്, കോട്ടയം, തൃശ്ശൂർ എന്നീ മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിൽ പ്രത്യേക ടൈപ്പ് 1 ഡയബറ്റിക് ക്ലിനിക്കുകൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ടി ആശുപത്രികളിൽ ആരംഭിച്ച ഡയബറ്റീസ് സെൻററുകളിൽ ഒരു എം എസ് സി നല്ലിന്റെയും ഡയറ്റീഷ്യൻറെയും സേവനം ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

13. സ്റ്റേറ്റ് ഇനിഷ്യേറ്റീവ് ഓൺ ഡിസെബിലിറ്റീസ്

അംഗപരിമിത മേഖലയിൽ അനിവാര്യമായ ഇടപെടലുകൾ നടത്തുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തെ അംഗപരിമിത സൗഹൃദമാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി അനുയാത്ര എന്ന പേരിലുള്ള ഒരു സമഗ്ര പരിപാടി കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ (എസ്.ഐ.ഡി) നടപ്പാക്കി വരികയാണ്. അംഗപരിമിത മേഖലയിൽ നടപ്പാക്കേണ്ട പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുതൽ പുനരധിവാസം വരെയുള്ള ജീവിത ചക്ര സമീപനമാണ് അനുയാത്രയിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അംഗപരിമിത മേഖലയിലെ അന്താരാഷ്ട്ര കാഴ്ചപ്പാടുകൾക്കും സമീപനങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായും 2016-ലെ അംഗപരിമിതരുടെ അവകാശ നിയമത്തിനനുസൃതമായുമാണ് അനുയാത്ര പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് ഘട്ടംഘട്ടമായി നടപ്പാക്കുന്നത്. അനുയാത്രയുടെ ഭാഗമായി നടപ്പിലാക്കിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

എ. ഡിസ്ട്രിക്ട് ഏർജി ഇൻറർവെൻഷൻ സെന്റേഴ്സ്

- വൈകല്യങ്ങൾ എത്രയും നേരത്തെ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അനുയോജ്യമായ ഇടപെടൽ നടത്തുന്നതിനുമായി ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടു കൂടിയ ജില്ലാ പ്രാരംഭ ഇടപെടൽ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം കൊല്ലം, തൃശ്ശൂർ, മലപ്പുറം, കണ്ണൂർ, വയനാട് എന്നീ ജില്ലകളിൽ പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്.
- നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായ കൊല്ലം, തൃശ്ശൂർ, മലപ്പുറം, കണ്ണൂർ, വയനാട് ജില്ലകളിലെ ജില്ലാ പ്രാരംഭ ഇടപെടൽ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളും ഫർണിച്ചറുകളും ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.
- വൈകല്യങ്ങൾ എത്രയും നേരത്തെ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അനുയോജ്യമായ ഇടപെടൽ നടത്തുന്നതിനുമായി സംസ്ഥാനത്തെ അഞ്ച് മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിൽ (തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, തൃശ്ശൂർ, കോഴിക്കോട്) റീജിയണൽ ഏർജി ഇൻറർവെൻഷൻ സെൻററുകൾ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. അംഗപരിമിതരുടെ സ്റ്റീനിംഗ്, ഏർജി ഇൻറർവെൻഷൻ, പരിശീലനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ ഈ സെൻററുകളിലൂടെ ലഭ്യമാക്കുന്നു.
- ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള അംഗപരിമിത രായവർക്ക് അവരുടെ വീടിനടുത്തു വെച്ചു തന്നെ തുടർച്ചയായി തെറാപ്പികൾ നൽകുന്നതിനായി 25 മൊബൈൽ ഇൻറർവെൻഷൻ യൂണിറ്റുകൾ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു.
- അനുയാത്ര പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ വരുന്ന വിവിധ പരിപാടികളുടെ ജില്ലാതലത്തിലെ നടത്തിപ്പും ഏകോപനവും നിരീക്ഷണത്തിനും വിലയിരുത്തുന്നതിനുമായി ജില്ലാതല കോർഡിനേറ്റർമാർ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു.
- അംഗപരിമിതർക്ക് ആവശ്യമായ വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും ഇവരുടെ വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻറെ ഓഫീസിൽ ഒരു ഹെൽപ്പ്ഡെസ്ക് പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു.

- അനുയാത്രാ പദ്ധതിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഗുണഫലങ്ങൾ അർഹതപ്പെട്ടവരിൽ എത്തിക്കുന്നതിനായി വ്യാപകമായ പ്രചരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ, എന്നിവ നടപ്പാക്കുന്നതിനായി വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു വരുന്നു.
- അനുയാത്രയുടെ ഭാഗമായി ബുദ്ധിപരമായ വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്ന കുട്ടികൾക്കായി ജില്ലാതലത്തിൽ മോഡൽ ചൈൽഡ് റീഹാബിലിറ്റേഷൻ സെൻററുകൾ മട്ടന്നൂർ, മാടായി, എരിഞ്ഞോളി, താനാളൂർ എന്നിവിടങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ അവസാന ഘട്ടത്തിലാണ്.
- പ്രീ സ്കൂൾ തലത്തിൽ തന്നെ ബുദ്ധിമാന്ദ്യം, വളർച്ചാ വികാസ താമസം തുടങ്ങിയവ കണ്ടെത്തി അനുയോജ്യമായ പരിചരണങ്ങൾ നൽകുന്നതിനും ഇത്തരം കുട്ടികളിൽ പരമാവധി പേരെ സാധാരണ സ്കൂളുകളിൽ അയക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഇടപെടലുകൾ നടത്തുന്നതിനായി സ്പെഷ്യൽ എഡ്യൂക്കേഷണൽ സേവനത്തോടു കൂടിയ സ്പെഷ്യൽ അങ്കണവാടികളുടെ പ്രവർത്തനം കോഴിക്കോട് ജില്ലയിൽ നടന്നുവരുന്നു.

ബി. യൂണിവേഴ്സിറ്റി ഹിയറിംഗ് സ്കീനിംഗ്

- നവജാതശിശുക്കളുടെ കേൾവി പരിശോധന കേരളത്തിലെ പ്രസവം നടക്കുന്ന എല്ലാ സർക്കാർ ആശുപത്രികളിലും ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഒ.എ.ഇ സ്കീനർ ഉപയോഗിച്ചുള്ള പരിശോധനയിൽ വിദഗ്ധ പരിശോധന ആവശ്യമുള്ള ശിശുക്കളെ റഫർ ചെയ്തു വരുന്നു.

സി. ഓട്ടിസം സ്പെഷ്യാലിസോഡർ

- സംസ്ഥാനത്തെ ഗവ.മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിലും, (തിരുവനന്തപുരം, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, തൃശ്ശൂർ, കോഴിക്കോട്, മലപ്പുറം) കോഴിക്കോട് IMHANS - ലും ഓട്ടിസം സെൻററിലൂടെ ഓട്ടിസം സ്കീനിംഗ്, വിവിധ തെറാപ്പികൾ, പരിശീലനങ്ങൾ, കൗൺസിലിംഗ്, വൈദ്യസേവനങ്ങൾ എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.
- ഓട്ടിസം ഉൾപ്പെടെ ബുദ്ധിപരമായ വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്ന കുട്ടികൾക്ക് വീടുകളിൽ തന്നെ ശാസ്ത്രീയ പരിചരണങ്ങളും തെറാപ്പികളും ലക്ഷ്യമാക്കുന്നതിന് ഉതകും വിധം മാതാപിതാക്കൾക്ക് പരിശീലനം നൽകുന്ന പേരൻറൽ എംപവർമെന്റ് പ്രോഗ്രാം മലപ്പുറം ജില്ലയിൽ നടന്നുവരുന്നു.
- ഓട്ടിസം മേഖലയിൽ ആധുനികവും ശാസ്ത്രീയവും ആയ പുനരധിവാസ പ്രവർത്തനങ്ങളും, ഓട്ടിസം മേഖലയിലെ പഠന ഗവേഷണങ്ങൾക്കും പരിശീലനങ്ങളും നടത്തുന്നതിനുമായി തൃശ്ശൂർ ഇരിങ്ങാലക്കുടയിലുള്ള നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിക്കൽ ആൻഡ് റിഹാബിലിറ്റേഷൻ (NIPMR) ആധുനിക സംവിധാനങ്ങളോടു കൂടിയ റീജിയണൽ ഓട്ടിസം റിഹാബിലിറ്റേഷൻ ആൻഡ് റിസർച്ച് സെൻറർ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു.

ഡി.ട്രെയിനിംഗ്, വർക്കേഷിപ്പ് ആൻഡ് ന്യൂ ഇൻഷ്യെറ്റീവിസ്

- ശരീരത്തിലെ നട്ടെല്ലിനേയും സന്ധികളേയും ബാധിക്കുന്നതും നട്ടെല്ലിനെ ദൃഢമാക്കി ചലനശേഷിയെ ബാധിക്കുകയും ക്രമേണ വൈകല്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രോഗമായ Ankylosing Spondylitis ബാധിച്ചവർക്കായുള്ള ചികിത്സാ പദ്ധതി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- തിരുവനന്തപുരം സർക്കാർ മാനസികാരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിൽ ചികിത്സയിൽ

കഴിയുന്നവർക്ക് കുടുംബാംഗങ്ങളെ കൂടി കൂടെനിർത്തി ചികിത്സയുടെ ഭാഗമാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള കെട്ടിടനിർമ്മാണം അവസാന ഘട്ടത്തിലാണ്.

- National Institute of Physical Medicine and Rehabilitation ൽ കോവിഡ് നിയന്ത്രണം മൂലം തെറാപ്പി സൗകര്യങ്ങൾക്കായി എത്തിച്ചേരാൻ സാധിക്കാത്തവർക്കായി ഓൺലൈനിലൂടെ തെറാപ്പി ലഭ്യമാക്കുന്ന പദ്ധതി.
- സോഷ്യൽ ഫാമിംഗ്, ഹോർട്ടികൾച്ചറൽ തെറാപ്പി എന്നിവയിലൂടെ ഭിന്നശേഷിയുള്ള കുട്ടികളെ ശാക്തീകരിക്കുന്നതിനായി വെള്ളായണി കാർഷിക സർവ്വകലാശാലയിൽ ഭിന്നശേഷിക്കാരായ കുട്ടികൾക്ക് ഉദ്യാന പരിപാലന ചികിത്സയിലൂടെ സ്വയം പര്യാപ്തതയിലേയ്ക്ക് എത്തിക്കുന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.
- വൈകല്യമുള്ള കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്കായി കൗൺസിലിംഗും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശവും നൽകുന്ന പദ്ധതി നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സ്പീച്ച് ആൻറ് ഹിയറിംഗുമായി സഹകരിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.
- ഭിന്നശേഷിക്കാർക്കായി സഞ്ചാര സാതന്ത്ര്യവും സഹായ ഉപകരണങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും പരിശീലനവും ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി National Institute of Physical Medicine and Rehabilitation ൽ സെൻറർ ഫോർ മൊബിലിറ്റി ആൻറ് അസിസ്റ്റീവ് ഡിവൈസസ് ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- തിരുവനന്തപുരം ഗവ.മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ കേൾവിക്കുറവുള്ള കുട്ടികൾക്കായി സ്പീച്ച് തെറാപ്പിയും മറ്റ് അനുബന്ധ ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളും ഉള്ള ആഡിറ്ററി വെർബൽ തെറാപ്പി സെൻറർ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ അവസാന ഘട്ടത്തിലാണ്.

ഇ. അസിസ്റ്റന്റ് സൂ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻറ് റിഹാബിലിറ്റേഷൻ

- സെറിബ്രൽ പാൾസി, ചലന വൈകല്യം എന്നിവയുള്ള കുട്ടികളുടേയും മുതിർന്നവരുടേയും ചലനങ്ങൾ വിലയിരുത്തി ആവശ്യമായ ചികിത്സ, തെറാപ്പി എന്നിവ നൽകുന്നതിലേക്ക് ഇൻസ്ട്രുമെൻറഡ് ഗൈറ്റ് ആൻറ് മോഷൻ അനാലിസിസ് ലാബ് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻറ് റിഹാബിലിറ്റേഷനിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് ആവശ്യമായ വെർച്വൽ റിഹാബിലിറ്റേഷൻ നൽകുന്നതിനുള്ള കമ്പ്യൂട്ടർ സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിർച്വൽ റിയാലിറ്റി, ഓഗ്മെൻറഡ് റിയാലിറ്റി പരിശീലനം നൽകുന്ന വെർച്വൽ റിയാലിറ്റി റിഹാബിലിറ്റേഷൻ സിസ്റ്റം നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻറ് റിഹാബിലിറ്റേഷനിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി തടസ്സരഹിത പ്രവേശനവും സഞ്ചാരവും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി പ്രത്യേകം തയ്യാറാക്കിയ ആംബുലൻസ് സർവ്വീസ് സേവനത്തിനായി വീൽ ട്രാൻസ്ഫ്രോജക്ട് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻറ് റിഹാബിലിറ്റേഷനിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- നാഡീ സംബന്ധമായ പ്രശ്നങ്ങൾ കാരണം ചലനശേഷിയിലും പ്രവർത്തന ക്ഷമതയിലും ബുദ്ധിമുട്ട് നേരിടുന്ന വ്യക്തികളെ ചികിത്സിക്കുന്ന ആധുനിക സംവിധാനമായ ന്യൂറോ ഫിസിയോതെറാപ്പി യൂണിറ്റ് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻറ് റിഹാബിലിറ്റേഷനിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- ഭിന്നശേഷിക്കാരുടെ കലാപരമായ കഴിവുകൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി അവരുടെ സാമൂഹ്യ ഇടപെടൽ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും സർഗ്ഗാത്മക ശേഷി വളർത്തുന്നതിനുമായി ആരംഭിച്ച ആർട്ട് എബിലിറ്റി സെൻററിൽ ഒരു പോട്ടറി ആൻറ് സിറാമിക് യൂണിറ്റ് നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ

മെഡിസിൻ ആന്റ് റിഹാബിലിറ്റേഷനിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എഫ്. പ്രതിരോധം, പ്രാരംഭ നിർണ്ണയം, കണ്ടെത്തൽ, രോഗനിവാരണം, രക്തസംബന്ധമായതും, നാഡീവ്യൂഹ സംബന്ധമായതുമായ വൈകല്യങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം

- കേന്ദ്രനാഡീവ്യവസ്ഥയെ ബാധിക്കുന്നതും നട്ടെല്ലിനും ഞരമ്പുകൾക്കും ക്ഷതം സംഭവിച്ച് ക്രമേണ വൈകല്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രോഗമായ Multiple Sclerosis ബാധിച്ചവർക്കായുള്ള ചികിത്സാ പദ്ധതി.
- ഗെയിറ്റ്, മോഷൻ അനാലിസിസ് എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ ദീർഘകാല നാഡീവ്യൂഹ രോഗികളുടെ അവസ്ഥയും സേവനങ്ങളുടെ വിലയിരുത്തലിനും മാനേജ്മെന്റിനുമായുള്ള സ്റ്റേറ്റ് രജിസ്ട്രി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി നിപ്തർ ആസ്ഥാനമാക്കി ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ജി) പ്രളയബാധിതരായ അംഗപരിമിതർക്ക് സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ നൽകുന്ന പദ്ധതി

വെള്ളപ്പൊക്കത്തിൽ സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടുപോയ ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് NIPMR വികലാംഗ ക്ഷേമ കോർപ്പറേഷൻ എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹകരണത്തോടെ സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

1. ആക്സൈലോസിംഗ് സ്പോണ്ടിലൈറ്റിസ് മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന വൈകല്യം തടയുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി.

നമ്മുടെ ശരീരത്തിലെ നട്ടെല്ലിനേയും സന്ധികളെയും പ്രധാനമായി ബാധിക്കുന്ന ഒരു തരം ആർത്രൈറ്റിസ് ആണ് Ankylosing Spondylitis (AS). ഇത് മറ്റ് അവയവങ്ങളെയും ബാധിക്കാം. കൃത്യമായ ചികിത്സ ലഭിക്കാത്ത പക്ഷം ഇത് നട്ടെല്ലിനെ ദൃഢമാക്കി ചലനശേഷിയെ ബാധിക്കുകയും ക്രമേണ ഇത് വൈകല്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ രോഗം പ്രധാനമായും യുവ തലമുറയെയാണ് ബാധിക്കുന്നത്. ഒരു സമഗ്രമായ പദ്ധതി കൊണ്ടു വരുന്നതിലൂടെ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ രംഗത്തെ പ്രൊഫഷണലുകളിലും പൊതു ജനങ്ങളിലും Ankylosing Spondylitis (AS)-നെ കുറിച്ചുള്ള അവബോധം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും നമുക്ക് നേരത്തെ തന്നെ രോഗം നിർണ്ണയിക്കുവാനും ചികിത്സ നൽകുവാനും കഴിയും. Ankylosing Spondylitis ബാധിച്ചവർക്കായുള്ള സ്റ്റേറ്റ് രജിസ്ട്രി പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. 65 Ankylosing Spondylitis രോഗികൾ റെജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

2. മൾട്ടിപ്പിൾ സ്ക്ലിറോസിസ് മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന വൈകല്യം തടയുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി:-

കേന്ദ്രനാഡീ വ്യവസ്ഥയെ ബാധിക്കുന്നതും നട്ടെല്ലിനും ഞരമ്പുകൾക്കും ക്ഷതം സംഭവിച്ച് ക്രമേണ വൈകല്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രോഗമായ Multiple Sclerosis ബാധിച്ചവർക്കായുള്ള ചികിത്സാ പദ്ധതി. Multiple Sclerosis ബാധിച്ചവർക്കായുള്ള സ്റ്റേറ്റ് രജിസ്ട്രി പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. 77 Multiple Sclerosis രോഗികൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇവർക്കായി തിരുവനന്തപുരം, കോഴിക്കോട് സർക്കാർ മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിലെ നോഡൽ സെന്ററായി അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

3. ഡിസെബിലിറ്റി മാനേജ്മെന്റും പുനരധിവാസത്തിനുമുള്ള മൊബൈൽ ഇടപെടൽ യൂണിറ്റുകൾ (ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളുമായി സഹകരിച്ച്).

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം, ആരോഗ്യം, സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പുകൾ സംയുക്തമായി നടപ്പിലാക്കേണ്ട പദ്ധതിയാണ്. ആയതിനാൽ മൂന്നു വകുപ്പു മന്ത്രിമാരുമായും സെക്രട്ടറിയുമായും ചർച്ചകൾ നടത്തി ആവശ്യമായ തീരുമാനങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടതിനു ശേഷം മാത്രമേ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഇതിനായി പ്രൊപ്പോസൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പും, ആരോഗ്യ വകുപ്പുമായി ചർച്ചകൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

4. സെറിബ്രൽ പാൾസി ബാധിതരായ കുട്ടികൾക്കുള്ള സമഗ്ര പദ്ധതി.

സെറിബ്രൽ പാൾസി ബാധിതരായ കുട്ടികൾക്കുള്ള സമഗ്ര പദ്ധതി നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആന്റ് റീഹാബിലിറ്റേഷൻ വഴി നടത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ പുരോഗമിക്കുന്നു.